स्वच्छ विद्यालय पुरस्कार
२०२१-२०२२

शालेय स्तरावरील माहितीसाठी स्व-मूल्यांकनाचे स्वरूप

भाग- अ प्राथमिक माहिती

अ १. युडायस (U-DISE Code)क्रमांक:

अ २. शाळेचे नाव आणि पत्ता:

अ ३. उत्तरदात्याचे नाव:

अ ४. उत्तरदात्याचे पद

1. प्राचार्य/ मुख्याध्यापक
2. शाळेचे प्रभारी प्रमुख
3. शिक्षक
4. शाळेचा इतर कर्मचारी वर्ग

अ ५. उत्तरदात्याचे संपर्क तपशील

1. शाळेचा संपर्क क्र.:
2. भ्रमणध्वनी क्र.:
3. इ-मेल आय.डी.:

अ ६. शाळा व्यवस्थापन

1. शासकीय शाळा
   उप-विभाग- अ.१) कस्तुरबा गांधी बालिका विद्यालय (के.जी.बी.व्ही.)
   अ.२) एकलव्य मॉडेल निवासी शाळा

ब. शासकीय अनुदानित शाळा

क. निर्दिष्ट श्रेणी शाळा

अ.१) केंद्रीय विद्यालय अ.२) नवोदय विद्यालय (**JNV**)

अ.३) सैनिक शाळा अ.४) विशेष वैशिष्टय असलेल्या शाळा

ड. खाजगी शाळा

अ ७. शाळांचे प्रकार

1. निवासी
2. अ-निवासी

अ ८. शाळांची श्रेणी

1. फक्त प्राथमिक १-५
24. उच्च प्राथमिक १-८
1. उच्च माध्यमिक १-१२

13. फक्त उच्च प्राथमिक ६-८
3. उच्च माध्यमिक ६-१२
4. माध्यमिक / उच्च माध्यमिक १-१०
5. माध्यमिक / उच्च माध्यमिक ६-१०
6. माध्यमिक / उच्च माध्यमिक १ आणि १०
7. उच्च माध्यमिक ९-१२ ग्रेड
8. उच्च माध्यमिक/ कनिष्ठ महाविद्यालय ११ आणि १२ ग्रेड

अ ९. शाळेचा प्रकार (मुले / मुली)

1. फक्त मुलांची शाळा
2. फक्त मुलींची शाळा
3. मुलां-मुलींची शाळा

अ १०. शाळेच्या जागेचा वापर

1. एक शाळा – एक शिफ्ट
2. एक शाळा – दोन शिफ्ट
3. वेगवेगळ्या **UDISE+** कोडसह एकाच परिसरात अनेक शाळा
4. एक शाळा जी एका पेक्षा जास्त परिसरामध्ये आहे.

(जर आ. असेल तर उर्वरीत प्रश्नांची उत्तरे एका शिप्टसाठी भरावीत. शाळेतील ज्या शिप्टमध्ये सर्वाधीक विद्यार्थी असतात त्याच शिप्टला डोळ्यासमोर ठेवून उत्तरे द्यावीत.

जर इ. असेल तर ज्या शाळेचा युडायस कोड टाकलेला आहे त्याच शाळेची माहिती भरावी.

जर ई. असेल तर ज्या परिसरात शाळेतील सर्वाधीक विद्यार्थी असतात त्याच परिसराला डोळ्यासमोर ठेवून माहिती भरावी)

अ ११. शाळेच्या स्थापनेचे वर्ष: ____________________

अ १२. शाळेचे स्थान (location):

1. ग्रामीण
2. शहरी

अ १३. बोर्ड चे नाव

1. राज्य
2. इतर, बोर्ड निर्दिष्ट करा __________________(सी.बी.एस.सी., आंतरराष्ट्रीय, इतर)

अ १४. शाळेत प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या:

1. मुलांची संख्या
2. मुलींची संख्या

अ १५. विशेष गरजा असलेल्या मुलांची संख्या:

1. मुलांची संख्या
2. मुलींची संख्या

अ १६. शिक्षक आणि कर्मचारी संख्या:

1. पुरुष
2. महिला

अ १७. शाळेने स्वच्छ विद्यालय पुरस्कार २०१६-१७ आणि / किंवा स्वच्छ विद्यालय पुरस्कार २०१७-१८ मध्ये वेगवेगळ्या स्तरावर पुरस्कार जिंकले आहेत काय? असल्यास, कृपया पुरस्कारांची पातळी आणि वर्ष स्पष्ट करा. योग्यतेनुसार अनेक पर्याय निवडले जाऊ शाकातात.

स्वच्छ विद्यालय पुरस्कार २०१६-१७		स्वच्छ विद्यालय पुरस्कार २०१७-१८	
स्तर	प्रतिसाद (होय /नाही)	स्तर	प्रतिसाद (होय /नाही)
1. जिल्हा		ड. जिल्हा	
ब. राज्य		इ. राज्य	
1. राष्ट्रीय		फ. राष्ट्रीय	

अ १८. शाळेने स्वच्छता कृती आराखडा (Swachhata Action Plan-SAP) विकसित आणि लागू केला आहे का?

1. होय
2. नाही

अ १९. शाळेमध्ये पाणी, स्वच्छता आणि आरोग्य शाश्वत राहण्यासाठी मानक कार्यपद्धती (SOPs) च्या आवश्याकातांची शाळेला जाणीव आहे काय?
(https://schooledn.py.gov.in/ssarmsa/pdf/SOP for WASH - 14-10-2021.pdf)

अ. होय

ब. नाही

विभाग ब : मुल्यांकन श्रेणी

पाणी

- पिण्याच्या पाण्याची सुरक्षित, पुरेशी आणि निश्चीत उपलब्धता
- शौचालय आणि हात धुण्याच्या वापरासाठी उपलब्धता

सर्वे

1. शाळेच्या परिसरात उपलब्ध पिण्याचा मुख्य स्त्रोत काय आहे?
   (कृपया पिण्याच्या पाण्याच्या विविध स्त्रोतांपैकी बहुतांश विद्यार्थ्यांमार्फत वापरला जाणारा स्त्रोत निवडा)
   1. शाळेच्या परिसरात पिण्याच्या पाण्याचे स्त्रोत उपलब्ध नाहीत (विद्यार्थी घरून पाणी आणतात/ शाळेच्या बाहेरील स्त्रोत वापरतात)
   2. असुधारीत स्त्रोत: (असुरक्षित विहीर / झरा, पृष्टभागावरील पाणी: तलाव, नदी, प्रवाह, कालवे, सिंचन खड्डा)
   3. सुधारित स्त्रोत: हातपंप / बोअरवेल्स / कुपनलिका किवा पॅक केलेले पाणी (बॉटल बंद / पिशवीतील), सुरक्षित- विहीर / झरे/ पावसाचे पाणी पाणलोट/ हार्वेस्टिंग (संकलन), वितरीत पाणी (टॅकर- ट्रक/ गाडी छोट्या टाकीसह / ड्रम)
   4. पाईपद्वारा पाणी पुरवठा
   (जर (अ) असेल तर प्रश्न क्र.2 ते 6 गैरलागू आहेत, त्यामुळे थेट प्रश्न क्र. 7 वर जावे)

2. पुरेसे पिण्याचे वर्षभर उपलब्ध असते काय ? (अनिवासी शाळेत दर दिवसाला १.५ लिटर पाणी प्रती विद्यार्थी, आणि निवासी शाळेत ५ लिटर पाणी प्रती विद्यार्थी)
    1. नाही, उपलब्ध नाही (उपलब्ध नाही > पूर्ण ३० दिवस
    2. जवळपास उपलब्ध (उपलब्ध नाही ≤ पूर्ण ३० दिवस)
    3. होय,
       (सदैव)
3. पिण्याचे पाणी कसे साठवले जाते आणि बहुतांश विद्यार्थ्यांकरवी पाणी कसे हाताळ जाते
   अ. पिण्याचे पाणी साठविण्यासाठी कोणतीही व्यवस्था नाही
    1. फक्त कंटेनर /माठ
    2. झाकण आणि ओगराळा असलेले कंटेनर / माठ
    3. नळासह कंटेनर
    4. नळासह पाण्याची ऊंचावर बसविलेली टाकी
4. पाण्याच्या स्त्रोतांचे नियमित शुद्धीकरण केले जाते का (पिण्याची पाण्याची सुरक्षित उपलब्धता)
    1. प्रक्रिया केली जात नाही
    2. फिल्टर / सौर निर्जंतुकीकरण
    3. उखळून केले जाते/ क्लोरीन टाकले जाते/ ब्लिचिंग पावडर द्वारा (क्लोरीन) पिण्याच्या पाण्यावर स्त्रोतावर प्रकिया केली जाते- शाळेमध्ये प्रक्रिया करण्याची आवश्यकता नाही.
    4. प्रगत प्रक्रिया संच (**RO, UV,** मायक्रो फिल्ट्रेशन इ.)

   (पाण्यामध्ये क्लोरीन मिसळण्याच्या प्रक्रियेला क्लोरीनेशन म्हटले जाते. पाण्यात ब्लिचिंग पावडरचे द्रावण मिसळल्यानंतर तीस मिनिटांनी पाणी पिण्यायोग्य बनते. पाण्यातील मिसळलेल्या क्लोरीनचे प्रमाण (Free Residual Chlorine- FRC) 0.2 ते 0.5 मिग्र./लिटर)

5. पिण्याच्या पाण्याची गुणवत्ता चाचणी केली आहे काय ? (कृपया जैविक चाचणी आणि रासायनिक चाचणी केल्याची प्रत अपलोड करा)
    1. चाचणी केली नाही
    2. वर्षातून एकदा चाचणी केली जाते
    3. वर्षातून दोनदा किवा त्यापेक्षा अधिक वेळा चाचणी केली आहे
6. शाळेत पिण्याच्या पाण्यासाठी किती ठिकाण (points) आहेत? _______________.
   (मुलांसाठी शाळेत उपलब्ध असलेल्या एकूण ठिकाणांची संख्या लिहावी. यात पाणी पिण्याची ठिकाणं म्हणजे अशी जागा की तेथून मुलं पिण्यासाठी पाणी घेतात. त्यात नळ, पाण्याचे कुलर,नळांसह बकेट, भांडी आदींचा समावेश आहे)
7. शौचालयात वापरण्यासाठी पाण्याचा मुख्य स्त्रोत कोणता आहे?
    1. पाण्याचा स्त्रोत उपलब्ध नाही
    2. शौचालय जवळ हातपंप / बादली/ नळ
   शौचालयाच्या आत पाण्यासह ड्रम / सिमेंट टाकी / प्लास्टिक कंटेनर
    3. शौचालया आत नळासह पाण्याची उपलब्धता
8. विद्यार्थी आणि स्वयंपाक करणाऱ्याद्वारे मिड-डे-मिल / दुपारच्या जेवणापूर्वी हात धुण्यासाठी वापरल्या जाणाऱ्या पाण्याचा मुख्य स्त्रोत काय आहे ?
    1. पाण्याचा स्त्रोत उपलब्ध नाही
    2. हात धुण्याच्या ठिकाणा जवळ हातपंप / बादली/ नळ
    3. ड्रम / सिमेंट टाकी / प्लास्टिक कंटेनर पाण्यासह हात धुण्याच्या ठिकाणा जवळ
    4. हात धुण्याच्या ठिकाणी नळासह पाण्याची उपलब्धता
9. शाळेत पावसाचे पाणी साठवण्यासाठी सोय आहे काय? (rain water harvesting facility)

1. नाही
2. होय- भूजल पुनर्भरण प्रणाली
3. होय- पावसाचे पाणी साठवण्याची व्यवस्था
4. दोन्ही भूजल पुनर्भरण प्रणाली आणि पावसाचे पाणी साठवण्याची व्यवस्था

10. शाळेत मुला-मुलींसाठी स्वतंत्र व कार्यरत स्वच्छतागृहे आहेत काय?
    1. मुला-मुलींसाठी स्वच्छतागृहे नाहीत
    2. मुला-मुलींची शाळा असल्यास, एकाच स्वच्छतागृह मुलं आणि मुली वापरतात
    3. सर्व मुलांच्या किंवा सर्व मुलींच्या शाळेत स्वच्छतागृहे आहेत
    4. मुला-मुलींची शाळा असल्यास, मुलांसाठी आणि मुलींसाठी प्रत्येकी किमान एक स्वच्छतागृह आहे.

(जर (अ) तर प्रश्न क्रमांक 11-15 गैरलागू आहेत त्यामुळे प्रश्न क्रमांक 16 वर थेट जावे.

जर(आ) तर प्रश्न क्रमांक 12-13 शाळेसाठी गैरलागू आहेत)

11. शाळेतील विद्यार्थांनी सामान्यपणे वापरलेला शौचालयाचा प्रकार कोणता?
    1. असुधारीत शौचालय: ,चराचे शौचालय, तरंगते शौचालय (नाली किंवा पाण्यावर शौचालयाचे भांडे बसविण्यात आले आहे.) बादली शौचालय
    2. सुधारीत शौचालय : फ्लश शौचालय, स्लॅबचे झाकण असलेल्या खड्यांचे शौचालय,(भांड्यामध्ये कमीत कमी **50** एमएम पाण्याचे सील असणे आवश्यक आहे, लिच पिट असलेले शौचालय)
12. शाळेत मुला-मुलींसाठी कार्यरत स्थितीत किती शौचालये आहेत?
    (कार्यरत शौचालय म्हणजे : शौचालयात पाण्याची उपलब्धता, दुर्गंधी रहीत, न तुटलेली भांडी, नियमीत स्वच्छ व कोरडे, मैला तसेच पाणी वाहून नेण्याची कार्यरत प्रणाली, वापरकर्त्यांसाठी उपलब्ध व बंद होणारे दरवाजे)
    1. मुलांसाठी __________
    2. मुलींसाठी __________
13. शाळेत मुला-मुलींसाठी कार्यरत स्थितीत किती मुत्रालये आहेत?
    (कार्यरत मुत्रालय म्हणजे **:** सपाट पृष्ठभाग, दोन मुत्रालयांमध्ये आडोसा भींत, योग्य उताराची नाली,दुर्गंधी मुक्त, योग्य पद्धतीने कार्यरत असलेला शोषखड्डा, स्वचछतेसाठी पाणी फ्लश करण्याची सुविधा)
    1. मुलांसाठी __________
    2. मुलींसाठी __________
14. विशेष गरजा असलेल्या मुलांसाठी (CWSN) शाळेत वापरा योग्य शौचालय आहे काय? (वापरायोग्य शौचालय जिथे रॅम्प, रेलिंग आणि रुंद दरवाजा आहे, शौचालयाच्या आत व्हीलचेअर प्रवेश करू शकते तसेच आतमध्ये असताना आधार मिळावा याची सुविधा)
    1. शौचालय विशेष गरजा असलेल्या मुलांसाठी वापरा योग्य नाही.
    2. विशेष गरजा असलेल्या मुलांसाठी रॅम्प आणि रेलिंगसह किमान एक स्वतंत्र शौचालय आहे
    3. शाळेमध्ये विशेष गरजा असलेल्या मुलांसाठी रॅम्प आणि रेलिंगसह किमान एक स्वतंत्र शौचालय आहे आणि शौचालायाम्ध्ये व्हीलचेअर प्रवेश तसेच आधार संरचना आहे.
15. शाळेतील सर्व वयोगटातील मुलांसाठी शौचालय आणि मुत्रालायाची उंची आणि आकार योग्य आहे काय?
    1. होय
    2. नाही

16. शाळेत शिक्षक आणि कर्मचाऱ्यांसाठी स्वतंत्र शौचालय आहेत काय?
    1. नाही
    2. शिक्षक व कर्मचाऱ्यांसाठी एक स्वतंत्र शौचालय आहे
    3. स्त्री व पुरुष शिक्षक व कर्मचाऱ्यांसाठी स्वतंत्र शौचालये उपलब्ध आहेत
    4. शिक्षक व कमर्चारी मुलांसाठी उपलब्ध शौचालयांचाच वापर करतात
17. शाळेतील सर्व शौचालायामध्ये कडी आणि कपडे अडकविण्यासाठी हुक आणि सुरक्षित दरवाजे आहेत काय ?
    1. होय
    2. केवळ कडी असलेला दरवाजा आहे
    3. कडी तसेच कपडे अडकविण्यासाठी हुक असलेला दरवाजा आहे.
18. सर्व शौचालायामध्ये नैसर्गिक प्रकाश, छप्पर आणि हवा खेळती राहील अशी व्यवस्था आहे काय ?
    1. नाही
    2. होय
19. मासिक पाळीच्या कचऱ्याची विल्हेवाट लावण्यासाठी शाळेमध्ये झाकण व विशिष्ट रंग असलेली कचराकुंडी आहे काय?
    1. नाही
    2. होय
20. मासिक पाळीच्या कचऱ्याची सुरक्षित प्रक्रिया / विल्हेवाट लावण्यासाठी शाळेकडून खालील पैकी कोणता पर्याय वापरण्यात येतो?
    (योग्य तापमान राखलेली भट्टी **(Incinerator)** किंवा योग्य काळजी घेवून जमिनीत पुरुन टाकणे)
    1. कोणतेही विशिष्ट उपाय केले जात नाहीत.
    2. खोल खड्यात कचरा टाकून पुरण्यात येतो
    3. मानवचलीत भट्टी **(Incinerator)** वापरुन विल्हेवाट लावण्यात येते
    4. इलेक्ट्रिक इंसिनेरेटर मध्ये विल्हेवाट लावण्यात येते
21. शौचालयातील मैलेची विल्हेवाट लावण्यासाठी मुख्य यंत्रणा कोणती आहे?
    1. कोणतेही विशिष्ट यंत्रणा नाही / मैला उघड्यावर टाकला जातो.
    2. उघडी नाली किंवा झाकणाशिवाय किंवा झाकण तुटलेली सेप्टिक टाकी
    3. योग्य झाकण असलेला पाझर खड्डा **(**माशांपासून दुर ठेवणारा तसेच कोणत्याही अपघाताचा धोका नसलेला **)**

    4. सेप्टीक टँक/जैव शौचालय **(Bio Toilet)**, बंदीस्त गटारं **(Sewer line)**
22. शौचालयाच्या वापरानंतर हात धुण्याची शाळामध्ये व्यवस्था आहे काय ?
    1. शौचालयाजवळ पाण्याच्या व्यवस्थे सह हात धुण्याची कोणत्याही प्रकारची व्यवस्था नाही
    2. शौचालयाजवळ पाण्याच्या व्यवस्थे सह वॉश बेसिन किंवा हात धुण्याची व्यवस्था आहे
    3. प्रत्येक शौचालामध्ये वॉश बेसिन आहे किवा शौचालय युनिटला जोडलेला आहे (हातपंप**,** बादली**,** ड्रम**,** इत्यादी पाण्याच्या व्यवस्थेसह)
    4. प्रत्येक शौचालामध्ये नळ पाणी सुविधेसह वॉश बेसिन आहे किवा शौचालय युनिटला वॉश बेसीन जोडलेला आहे

    (जर **(**अ**)** असेल तर प्रश्न क्र**.23** गैरलागू आहे**,** थेट प्रश्न क्र**. 24** वर जावे **)**

23. शौचालयाच्या वापरानंतर हात धुण्यासाठी शाळा साबण देते काय?
    1. साबण उपलब्ध नाही

2. साबण देखरेखीखाली ठेवले जातात आणि मागणीनुसार उपलब्ध केले जातात
3. सर्व हात धुण्याच्या ठिकाणी साबण पूर्ण वेळ उपलब्ध असतात

24. शाळेत मध्यान्न भोजनापूर्वी / दुपाराच्या जेवानापुर्वी एकाच वेळी अनेक विद्यार्थी हात धुवू शकतात अशी सुविधा उपलब्ध आहे काय ?
1. हात धुण्याची व्यवस्था नाही
2. होय, हातपंप/ बादली यांतून पाणी उपलब्ध
3. होय , नळ पाणी उपलब्ध; नळांची संख्या __________.

(जर (अ) पर्याय असेल तर प्रश्न क्रमांक 25 ते 27 गैरलागू आहेत, थेट प्रश्न क्र.28 वर जावे)

25. शाळा मुलांना मध्यान्न भोजनापूर्वी / दुपारच्या जेवणापूर्वी हात धुण्यासाठी साबणाची व्यवस्था करते काय?
1. साबण उपलब्ध नाही
2. साबण देखरेखीखाली ठेवले जातात आणि मागणीनुसार उपलब्ध केले जातात
3. सर्व हात धुण्याच्या ठिकाणी साबण पूर्ण वेळ उपलब्ध असतात

26. सर्व मुले मध्यान्न भोजनापूर्वी / दुपारच्या जेवणापूर्वी साबणाने हात धुतात काय?
1. नाही, सर्व मुलं साबणाने हात स्वच्छ करीत नाहीत
2. होय, सर्व मुलं साबणाने हात स्वच्छ करतात.

27. शाळेतील हात धुण्याच्या सुविधेची उंची सर्व वयोगटातील मुलांसाठी योग्य आहे काय?
1. नाही
2. होय

28. कचरा गोळा करण्यासाठी प्रत्येक वर्ग खोली, स्वयंपाकघर परिसर आणि शौचालायामध्ये शाळा कचरा कुंडी पुरविते काय?
1. नाही
2. होय

29. शाळेमध्ये ओला कचरा (जैव- विघटनशील कचरा) आणि सुका कचरा (अजैव- विघटनशील कचरा) वेगळा करते काय?
1. नाही
2. होय

30. शाळा स्वतःचा बायोडीग्रेडेबल कचरा (ओला कचरा) कंपोस्ट कशी करते ?
1. नाही, विशिष्ट व्यवस्था नाही
2. होय, कचरा कंपोस्ट करण्यासाठी कुणाकडून तरी नेला जातो
3. होय, शाळेच्या परिसरात

31. शाळा आपल्या अजैव- विघटनशील कचऱ्याची (सुका कचरा) विल्हेवाट कशी लावते?
1. विशिष्ट व्यवस्था नाही / कुठेही टाकतात/ परिसरात एका बाजूला टाकतात / जवळपास/ शाळेच्या परिसरात जाळून टाकतात.
2. शाळेच्या आवारात खड्डा करून पुरल्या जाते
3. ग्रामपंचायत/ नगरपंचायत चे कर्मचारी घेऊन जातात

32. शाळेचा परिसर स्वच्छ आहे काय? (कचरा मुक्त)
1. नाही
2. होय

33. शालेचा परिसर पाणी साचाण्यापासून मुक्त आहे काय?
1. नाही
2. होय

34. शाळेच्या परिसरात पोषण बाग आहे काय?

1. नाही
2. होय

35. वर्ग खोल्या आणि शिक्षकांच्या खोल्या दररोज स्वच्छ केल्या जातात काय?
    1. नाही
    2. होय
36. शौचालय सफाई करण्याची वारंवारता किती आहे?
    1. काही विशिष्ट नियोजन नाही
    2. आठवड्यातून एकदा
    3. आठवड्यातून दोनदा
    4. दररोज
37. शौचालय योग्य स्वच्छ्ता सामग्रीने स्वच्छ केले जातात काय ?
    1. फक्त पाण्याने स्वच्छ केले जातात
    2. महिन्यातून किमान एकदा धुण्याचे साहित्य आणि जातुनाशके वापरून स्वच्छ केले जाते
    3. आठवड्यातून दोनदा धुण्याचे साहित्य आणि जंतूनाशके वापरून स्वच्छ केले जाते
    4. दररोज धुण्याचे साहित्य आणि जातुनाशके वापरून स्वच्छ केले जाते
38. शाळेतील स्वच्छतागृहांची साफ-सफाई आणि देखभालीवर देखरेख कोण करते ?
    1. विशेषतः कोणीही नाही
    2. शिक्षक, कर्मचारी आणि बाल संसदेचे सदस्य यांचा गट
39. शौचालयातील नळ, फ्लश, नाली, पाईपलाईन, ऊंचावर ठेवलेली टाकी, वॉश बेसींन आदी सुविधांच्या जोडण्या (Fitting and Fixture) नियमित अद्यावत ठेवण्याबाबत तसेच देखभाल दुरुस्तीबाबत शाळा काळजी घेते का ?
    1. नाही, जोडण्या नादुरुस्त आहेत व योग्य पद्धतीने कार्यरत नाहीत
    2. होय, जोडण्या योग्य पद्धतीने कार्यरत आहेत
40. शाळेतील पाणी, स्वच्छता आणि आरोग्य (WASH) सुविधा आणि त्यांच्या देखभाल दुरुस्तीबाबत शाळा व्यवस्थापन समिती मासिक बैठकीत चर्चा करते का, आढावा घेते का ? (पाणी, स्वच्छता, हात धुण्याची सुविधा व सर्वसामान्य स्वच्छता यांच्या सुसंचलनाबाबत)
    1. नाही
    2. होय, नियमित
41. शाळेतील किमान २ शिक्षक स्वच्छता आणि आरोग्यविषयी प्रशिक्षित आहे काय ?
    1. नाही
    2. आहे
42. स्वच्छता व आरोग्याच्या सवयींना प्रचारीत करण्यात मुलांचे मंत्रिमंडळ किंवा तत्सम गट सहभागी होतो का ?
    1. नाही
    2. होय
43. मध्यान्न भोजणापूर्वी विद्यार्थी व स्वयंपाकी यांच्या साबणाने हात धुण्याच्या वर्तनाचे कोणं संनियंत्रण करते ?
    1. कोणी निश्चीत नाही
    2. शिक्षक/कर्मचारी
    3. शिक्ष्क व कर्मचारी यांचा खास गट
    4. शिक्षक, कर्मचारी व मुलांच्या मंत्रिमंडळाचे सदस्य यांचा खास गट
44. शाळेच्या परिपाठ, स्नेहमेळावा तसेच अन्यउपक्रमांच्या माध्यमातून हात धुण्याच्या सवयीसह स्वच्छता व आरोग्य शिक्षणाबाबत जागृती करण्यात येते का ?
    1. नाही

2. होय

45. योग्य वयाच्या विद्यार्थ्यांसोबत मासिक पाळी आरोग्याबाबत नियमित चर्चा केली जाते का ? (तीन महिन्यांतून किमान एकदा)
    1. नाही
    2. केवळ मुलींसोबत
    3. मुलं व मुलीं दोहोंसोबत चर्चा होते
46. आरोग्य आणि स्वच्छतेबाबत शाळा विविध स्पर्धांचे (निबंध, चित्र, वादविवाद) आयोजन करते का ?
    1. नाही, क्वचितच
    2. होय, अधुनमधून
47. आरोग्य शिक्षणाला प्राधान्य देण्यासाठी शाळेने पाणी, स्वच्छता व आरोग्यासंबंधित पोस्टर्स व प्रचारसाहित्य शाळेच्या परिसरात लावले आहे का ?
    1. नाही
    2. होय
48. कोव्हीडच्या पार्श्वभूमिवर शाळेकडे (विद्यार्थी,शिक्षक, सहाय्यक कर्मचारी व शाळा व्यवस्थापन समिती) आरोग्य व सुरक्षा नियोजन आहे का व त्यानुसार ठरविलेल्या शिष्टाचारांचे पालन केले जाते का ?
    1. नाही
    2. होय
49. शिक्षक, विद्यार्थी,कर्मचारी व पालक शाळेच्या संपूर्ण संचनावेळी आपला चेहरा मास्कने झाकण्याच्या नियमाचे पालन करतात का ? (अगदी प्रवास करुन येत असतील तेव्हाही)
    1. कधी कधी / कधीच नाही
    2. नियमित
50. शाळेच्या नियमित उपक्रमांदरम्यान सहा फुटाचे शारिरीक अंतर राहिल याची खात्री बाळगणे शाळेला शक्य आहे का ?
    1. नाही
    2. होय, वर्गात शिकवताना, जेवताना , सार्वजनिक सुविधांचा वापर करताना, सार्वजनीक उपक्रमांमध्ये भाग घेताना आणि प्रवास करताना
51. शाळेच्या आवारात कुणीही उघड्यावर थुंकणार नाही (अगदी प्रवास करत असतानाही) याची शाळेने काटेकोरपणे पूर्ण खात्री केली आहे का ?
    1. नाही
    2. होय
52. शाळेतील विद्यार्थी, शिक्षक व कर्मचारी श्वसानासंदर्भातील शिस्तीचे खात्रीपूर्वक पालन करतात का ? (प्रवासादरम्यानही)
    1. नाही (काही लोकं)
    2. होय, (सर्वच लोक)
    (श्वसनसंदर्भातील शिस्त म्हणजे, खोकताना किंवा शिंकताना तोंड व नाक टीशूपेपरने, रुमालाने किंवा हाताच्या कोपऱ्याने झाकून घेणे व त्यानंतर वापरलेला टीशूपेपर झाकण असलेल्या कचरा पेटीत टाकणे तसेच हात साबणाने स्वच्छ धुणे, योग्य अशा श्वसन आरोग्याचे पालन विद्यार्थी, शिक्षक व कर्मचाऱ्यांनी (प्रवासात असतानाही) केले असता कोव्हीडप्रसार रोखू शकतो.)
53. स्वच्छता व निर्जुंतुकीकरण यांच्यासाठी शाळेजवळ पुरेसे साहित्य (हात धुण्यासाठी साबणासह) उपलब्ध आहे का ? (पृष्ठभाग व वारंवार स्पर्श होणाऱ्या जागा यांच्या परिणामकारक स्वच्छतेसाठी)

1. नाही
2. होय

(सफाई व निर्जुंतुकीकरण साहित्यात हात धुण्यासाठी साबण,डिटर्जेंट, 1% सोडियम हायपोक्लोराईट, फेनॉलिक डिस्इनफेक्टंट यांचा समावेश आहे)

54. सफाई कर्मचारी, मध्यान्न भोजन स्वयंपाकी, आपत्कालीन सहाय्यक आदींसाठी शाळेमध्ये वैयक्तीक सुरक्षा साहित्य (Personal protective Equipment- PPE) किट खात्रीशिर उपलब्ध आहे ?
    1. नाही
    2. होय

(PPE किट म्हणजे वापरुन टाकण्याजोगे रबरी बुट, वापरुन टाकण्याजोगे सुरक्षा हातमौजे, ट्रीपल लेअर मास्क, अॅप्रन,टोपी इ.)

55. शाळेला स्वच्छता साहित्याचा निश्चीत असा पुरवठा उपलब्ध होईल अशी खात्री आहे का ? (मॉब, झाडू, कपडे, स्प्रे, क्लीनर्स स्क्रबिंग ब्रश/ बकेट, झाकणाची कचराकुंडी इ.)
    1. नाही
    2. होय
56. शाळेतील सर्व ठिकाणांची, मजलांची साफसफाई किती वेळा केली जाते ? (वर्ग खोल्या, कॉरिडॉर, स्वयंपाकगृह, स्टोअर रुम, इतर सर्वसामान्य जागा, मोकळी जागा इ.)
    1. निश्चीत असे ठरलेले नाही
    2. आठवड्यातून किमान दोनदा
    3. दररोज
57. सातत्याने स्पर्श होणाऱ्या अन्य पृष्ठभागांचे तसेच फर्नीचर (खुर्ची,टेबल, कपाट इ.) निर्जुंतूकीरण किती वेळा केले जाते (दरवाजाच्या कड्या, हॅण्डल, स्वीचस्, रेलिंग,खेळाचे साहित्य, जेवणाचा टेबल, खेळणी, शिक्षण साहित्य इ.)
    1. निश्चीत असे ठरलेले नाही
    2. आठवड्यातून किमान दोनदा
    3. दररोज
58. संभाव्य रुग्णांसाठी शाळेत स्वतंत्र अलगिकरण कक्ष आहे का ?(एखादा विद्यार्थी, शिक्षक वा कर्मचारी यांना ताप, सर्दी, तसेच श्वास घेण्यास त्रास होत असल्यास खबरदारीचा उपाय म्हणून आवश्यक व्यवस्था)
    1. नाही
    2. होय
59. कोव्हीड-19 संदर्भात बालसुलभ अशा माहिती शिक्षण व संवाद साहित्याचे शाळेने महत्वाच्या ठिकाणी प्रदर्शन केले आहे का ? तसेच कोव्हीड संदर्भातील वर्तनाबाबत मार्गदर्शन वर्ग घेतले आहेत का ?
    1. कोव्हीड**19** बाबत मार्गदर्शन साहित्य उपलबध नाही
    2. हो उपलब्ध आहे **(** मोबाईल/वेब आधारीत पोस्टर्स**,** दृकश्राव्य**,**/वाचन/शिक्षण साहित्य/शासनाने प्रमाणित केलेल्या स्त्रोतांतील साहित्य/सत्र**)**

फोटो :

1. शाळेचा व शाळेच्या परिसराचा दर्शनी भाग
2. शाळेचे मैदान**,** शाळेतील स्वच्छता सर्वसामान्यपणे दिसेल
3. मुला**-**मुलींचे स्वतंत्र कार्यरत शौचालय **(** दोन फोटो **)**

4. विशेष गरजा असलेल्या मुलांसाठीचे कार्यरत शौचालय
5. शाळेतील पोषण बाग
6. सॅनिटरी पॅड जाळण्याची/पुरुण टाकण्याची व्यवस्था
7. जेवणापूर्वी तसेच शौचानंतर हात धुण्याची सुविधा **(** प्रत्येकी एक फोटो **)**
8. पाणी गुणवत्ता तपासणी अहवाल
9. शिक्षकांचे प्रशिक्षण प्रमाणपत्र

(मुलं व शिक्षक त्यांच्या नियमीत कार्यात असतानाचे फोटो असावेत, हे फोटो घेताना त्यांच्या खासगीमुल्यांची विशेष काळजी घ्यावी)